

แบบสัมภาษณ์องค์ความรู้ผู้เชี่ยวชาญอายุราชการ ประจำปี ๒๕๕๙

องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคเหนือบน

ชื่อ นายสุนทร รัตนน้ำหิน ตำแหน่ง พนักงาน (ระดับ ๕) สังกัด งานสวนป่าขุนแม่คำมี  
องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เขตแพร่

ประวัติการทำงาน

เริ่มทำงานเป็นพนักงานประเภท ข (ชั่วคราว) เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2518 เงินเดือนเริ่มต้นที่ 850 บาท  
ทำหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่ธุรการที่สวนป่าขุนแม่คำมี จังหวัดแพร่ ทำหน้าที่คอยรับส่งวิทยุและงานในสำนักงาน  
ต่างๆ หลังจากนั้น 2 เดือน ได้ย้ายออกไปปฏิบัติงานภาคสนาม ได้เบี้ยเลี้ยงวันละ 20 บาท ทำหน้าที่เกี่ยวกับการ  
ปลูกต้นสักและการทำไม้ออก

วันที่ 1 กรกฎาคม 2522 ได้รับการบรรจุเป็นพนักงานประเภท ก (ประจำ) รวมอายุการทำงานใน  
อ.อ.ป. เป็นระยะเวลา 37 ปี 2 เดือน

ตลอดอายุการทำงาน มีการโยกย้ายเพียง 2 ครั้ง

พ.ศ. 2538 ย้ายไปปฏิบัติงานที่สวนป่าแม่เมาะ ช่วยงานทุกด้านทั้งด้านการปลูกสร้างสวนป่าและงาน  
ทำไม้ออก รวมไปถึงงานเพาะชำกล้าไม้ในเรือนเพาะชำ

พ.ศ. 2543 ได้ย้ายกลับมาปฏิบัติงานที่สวนป่าขุนแม่คำมีจนเกษียณอายุราชการ

ความรู้และประสบการณ์ในการทำงาน

การคัดเลือกหาไม้

รอบแรก เลือกไม้ที่รามออกก่อน โดยสังเกตที่เรือนยอด ต้นที่อยู่ต่ำกว่าต้นอื่น ยอดด้วน ปลายกุด  
และแย่งกันรับแสง ในกรณีที่มีการขึ้นอยู่หนาแน่น เกิดการคดงอและเป็นปม เนื่องจากโรคและแมลง ก็เลือกทำ  
ไม้ออกในรอบแรกเช่นกัน

รอบสอง เลือกตัดต้นที่มีความหนาแน่นออกก่อน บางครั้งมีการตัดต้นเล็กออก เพื่อให้แสงส่องลงมา  
มากขึ้นและเอาต้นลักษณะดีไว้ หรือบางครั้งทำการเลือกตัดต้นใหญ่ออก เพื่อให้ต้นเล็กที่มีลักษณะดีที่ถูกต้น  
ใหญ่คลุม ได้รับแสงและเจริญเติบโต แต่โดยส่วนใหญ่จะเลือกดูที่ความหนาแน่นและเรียดยอดเป็นหลัก ในการ  
คัดเลือกเพื่อทำไม้ออก

งานปลูกสร้างสวนป่า

- เตรียมพื้นที่ปลูก ตามฤดูกาล ประมาณเดือน พฤศจิกายน-มกราคม เก็บบริด เพื่อไม่ให้เกิดไฟในเดือน  
เมษายน

- ปักหลัก ขุดหลุมเตรียมปลูก ประมาณเดือน เมษายน

- เตรียมกล้าไม้ตั้งแต่เดือนมีนาคม โดยรับมาจากศูนย์ผลิตกล้าไม้แม่เมาะ ประมาณเดือนกุมภาพันธ์-มีนาคม ทำการรอกดินและปักชำไว้ในโรงเรือนเพื่อให้ทันการปลูกในช่วงเดือนพฤษภาคม

- ตัดใบ แยกเกรด ใส่ปุ๋ยกล้าในเรือนเพาะชำ โดยใช้ปุ๋ยยูเรียเพื่อเร่งการโต หากเป็นกล้าที่ได้รับมาจากศูนย์ผลิตกล้าไม้ฯ นำมาเลี้ยงเองในเรือนเพาะชำและเป็นกล้าที่มีอายุนานหรือที่เรียกว่า กล้าค้างปี จะมีความแข็งแรงและเจริญเติบโตดี ยอดพุ่งเร็ว แต่หากเป็นต้นกล้าที่มีอายุน้อยจะประสบปัญหาระหว่างการขนย้ายและตายในโรงเรือน

- การขนย้ายกล้าไม้จากโรงเรือนเพื่อนำไปปลูกในแปลงควรใส่ตระกร้าตั้งแต่ออกจากโรงเรือนไปจนถึงจุดที่ต้องการปลูก 1 ตะกร้าสามารถใส่กล้าได้ 15-20 ต้น และทำให้กล้าเสียหายน้อยในระหว่างการขนย้าย เมื่อลงดินแล้วทำให้กล้าเจริญเติบโตได้ดี อัตรารอดตายสูง

- การปลูกต้องระมัดระวังในการกรีดถุงกล้าออก ระวังไม่ให้ใบดินแตก และการกลบดินรอบโคนต้นนั้น ควรอัดดินให้แน่น จะทำให้กล้ารอดตายได้ดีขึ้น

- เมื่อต้นกล้าที่ลงดินแล้วได้รับน้ำฝนอายุ 1 เดือน ให้ใส่ปุ๋ยครั้งที่ 1 โดยใช้ปุ๋ยยูเรีย และครั้งที่ 2 ใช้ปุ๋ยสูตรเสมอละลายน้ำ เพื่อให้กล้าเติบโตได้ดี

- การตายวัชพืชรอบโคนต้น ครั้งที่ 1 ดायแบบวงกลมรอบโคนต้นรัศมี 1 เมตร เป็นวิธีที่ดีที่สุด และการตายวัชพืชครั้งที่ 2 นั้น ให้ทำการตายทั่วพื้นที่ทั้งแปลง

- การตายแบบกองกลางออกจากแถวสักข้างละ 1 เมตรจะช่วยป้องกันไฟไหม้ในฤดูแล้งได้ดี แต่ทางที่ดีควชชิงเผาก่อนเพื่อลดการเกิดไฟไหม้ในพื้นที่

### การควบคุมคนงาน

- ต้องมีการดูแลแบบใกล้ชิด ในการปลูกใช้คนงาน 10-15 คน มีเจ้าหน้าที่ในการควบคุมงาน 2 คน หากใช้คนจำนวนมากในการปลูกอาจมีการดูแลไม่ทั่วถึง ทำให้คุณภาพของงานที่ได้นั้นไม่ดี อาจมีการกลบดินไม่แน่น หรือทำใบแตก ทำให้ต้นกล้าตายได้ นอกจากนี้การใส่ปุ๋ยก็เช่นเดียวกัน ไม่ควรใช้คนเยอะจนเกินไป คนงานบางคนอาจใส่ปุ๋ยใกล้โคนต้นจนเกินไป อาจทำให้เกิดความเสียหายต่อกล้าได้

- หากคนควบคุมงานไม่ใส่ใจและปล่อยปะละเลยการควบคุมคนงาน อาจเกิดปัญหาต่ออัตราการรอดตายได้ รวมทั้งเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณและเสียเวลาในการปลูกซ่อม เราต้องปลูกฝังให้คนควบคุมงานและคนงานมีความรักในการทำงานเพราะต้นกล้าทุกต้นคืออนาคตของ อ.อ.ป.

### การตกแต่งหน่อ

ปีที่ 1 หน่อที่แตกขึ้นมาดังนั้นจึงต้องมีการตัดแต่งหน่อ โดยเลือกหน่อที่ขึ้นต่ำที่สุดและสวยที่สุดหรือขึ้นมาจากดินยิ่งดี ลำต้นเปลาตรง โดยตัดให้เหลือไว้เพียง 1 หน่อเท่านั้น

ปีที่ 2 จะมีกิ่งแตกออกมาหลายกิ่ง ต้องคอยแต่งหน่อ แต่งกิ่ง

---

ปีที่ 4 – 5 ถ้ามีง่ามก็ให้ทำการตัดแต่งกิ่ง

---

การดูแลต้นสัก หากดูแลดีภายใน 1-6 ปีแรก ต้นสักจะโตสวยและมีลำต้นที่เปลาตรง นอกจากนี้ควร  
จะดูแลเถาวัลย์ที่มาพันรอบต้นสัก เพราะจะมีกับโรคและแมลงเข้าไปในต้นสักทำให้เกิดความเสียหายได้  
หลังจากนั้นเมื่อต้นสักมีอายุ 10 ปี จะเริ่มทำการทำไม้ครั้งแรก

---

### **การป้องกันและรักษาป่า**

---

การป้องกันรักษาป่านั้น บางคนป้องกันแต่ด้านการลักตัดไม้ การบุกรุกแผ้วถางเข้ามาในพื้นที่สวนป่าที่  
ละเล็ก ที่ละน้อย แต่เราควรป้องกันโดยการทำทางตรวจการณ์เข้าไป ตัดเป็นถนนเพื่อเป็นแนวกันชน ใช้เส้น  
แบ่งของถนนเป็นตัวแยกพื้นที่ของสวนป่ากับพื้นที่ของชาวบ้าน และสิ่งที่ควรทำมากที่สุดคือการทำความเข้าใจ  
กับชุมชน เพื่อเป็นการแก้ปัญหาทางอ้อม ทำความรู้จักกับผู้นำชุมชน แจ้งสถานการณ์ให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านได้  
รับรู้และช่วยในการป้องกันอีกทางหนึ่ง การทำความคุ้นเคยกับชุมชนนอกจากจะได้ประโยชน์ในการป้องกัน  
การตัดไม้และการบุกรุกพื้นที่แล้ว ยังช่วยให้สวนป่าได้แรงงานจากคนในชุมชนมาร่วมทำงานกับสวนป่าอีกด้วย

### **สิ่งที่อยากฝากถึงคนรุ่นหลัง**

เมื่อเป็นพนักงานของ อ.อ.ป. แล้ว ขอให้รัก อ.อ.ป. เอาใจใส่งานที่ทำ ให้เหมือนเป็นงานของเราเอง  
เป็นสมบัติของเรา ไม่เลือกเจ้านายและปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนร่วมงาน เวลาเป็นสิ่งสำคัญ มาทำงานให้ตรง  
เวลาจนเป็นนิสัย รักงานให้เหมือนรักตัวเอง ช่วยองค์กรดูแลสมบัติทรัพยากร เพื่อให้ อ.อ.ป. เจริญรุ่งเรืองต่อไป

---